Roman Štětina se ve svém uměleckém výzkumu rozhodl zaměřit na pojem ekfráze a představit v jeho historickém, současném, osobním i společenském kontextu. Tento odborný pojem není zrovna běžnou součástí slovníku současného diskurzu světa umění a ani jeho význam coby slovní popis vizuálního díla nepůsobi dnes zvlášť relevantně. Co se tedy týče aktuálnosti, vypadá téma velmi starmódně, dokonce zastarale, dokud jej Štětina ve čtvrté kapitole nevztáhne k něčemu tak akutně současnému jako je umělá inteligence a její ovládání formou textových promptů. Sice to není jediná souvislost, která jeho práci dělá výsostně aktuální, ale její aktuálnost definitivně potvrzuje.
Co se týče metod a způsobu zpracování práce chvílemi působí jako rozhlasová esej, v níž pracuje s odbornou literaturou, s komentáři různých odbornic a odborníků a spolu s osobními náhledy a zkušenostmi kolážovitě skládá obrázek o jednom fenoménu. Čtenářka v jeho práci najde vyváženou syntézu různych perspektiv, oborových i historických, čili skvělý úvod do tématu pro vážné i frivolní zájemce. Štětina totiž obohacujícím způsobem ukazuje, jak přes pojem ekfráze prochází spousta dodnes velmi relevantních souvislostí a ohledů jako je terapie, komunikace a hodnocení v umění hodnocení a dalších. A jak jsem již řekl, je naprosto logické, že v závěru rozebírá, jak se tento pojem ekfráze reinkarnuje v podobě promptů a dovedností, které jejich tvorba vyžaduje.
Za jednu z kvalit práce považuji strukturu, kde jednotlivé části přímo nenavazují, jelikož Štětina ve svém výkladu postupuje transverzálně - hýbe se jako krab. Dotaženou formu nacházím i ve věrnosti vůči médiu rozhlasu. Vycházeje ze svého dlouholetého zájmu o rozhlasové formy se Štětina velmi přesvědčivě orientuje v náležitostech tohoto média a to nejen tím, *co* říká, ale také tím, *jak* to říká. Čtenář zde žne plody autorovy práce na vlastním (roz)hlasovém projevu. Píše jednoduše, vyjadřuje se srozumitelně.

Protože práce je silně mezioborová, nedokážu identifikovat jeden obor, k jehož rozvoji by práce mohla přispět. Spíše z nich čerpá, a formou syntézy téma předkládá zájemcům bez vazby na kterýkoli předmětný obor. Je to umělecký výzkum a jeho přínos lze tedy hodnotit pouze v rámci této současné umělecké tendence.

Při vší té chvále si však myslím, že by se práce dala ještě vylepšit. Domnívám se, že by práci dodalo na kvalitě určité ucelenosti a zaokrouhlenosti, kdyby formu, kterou autor zvolil pro první kapitolu, držel konzistentně od začátku do konce. Ze začátku kombinuje jednotlivé multimediální prvky (text, hlas, obraz) tak, že se vzájemně doplňuji. Jenže v druhé kapitole už vlastně není třeba nic číst, jelikož lze celou kapitolu projít poslechem jednotlivých audio nahrávek. Svůj vlastní text zde totiž na rozdíl od kapitoly první také namluvil. Samo o sobě nic proti tomu, nakolik se z toho stává relativně čistá rozhlasová esej. Jenže ve třetí kapitole se zas vrací k postupu z kapitoly první, což ve mne zanechává dojem nevyváženosti resp. inkonzistence.
Štětina také nerozlišuje ekfrázi mluveného a psaného slova, nahrávky provázejí přepisy, s kterými a bez kterých recepce rozhoduje o způsobu koncentrace. Tyto přepisy možná mohl dát do poznámky pod čarou, nebo - s využitím nástrojů webového designu - dát čtenářce možnost je dodatečně zapnout či zviditelnit, stejně jako v případě popisovaných obrazů. Takto čtenář popisované dřív vidí než slyší. A to přesto, že se prostřednictvím Tomáše Černého zamýšlí nad tím, jak vizuální zprostředkování okrádá některé společenské udalosti o to, co někdy lépe zprostředkuje pouhý hlas - totiž ekfráze. Štětina tak čtenářku zvolenou formou připravuje o příležitost, na kterou poukazuje obsahem.
Mým posledním návrhem je nějak přepracovat, resp. dopsat závěr. Nic v textu nenaznačuje, že se práce chýlí ke konci nebo dokonce, že k němu dospěla. Popravdě jsem nejdřív chvíli

myslel, že jsem něco přehlédnul nebo něco špatně překliknul. Možná, že signály byl někde mezi řádky, a jenom jsem je přehlédnul, což si rád nechám vysvětlit na obhajobě. Jako námět k diskusi pak navrhuji otázku, jestli a jak by se v otázce ekfráze dalo pracovat se šumem a ruchem, a to nejen zvukovým, ale také jazykovým.

Suma sumárum si myslím, že Štětina předkládá kvalitní multimediální úvod do jednoho pojmu. A popravdě bych si přál, aby vznikalo víc takových děl, které kombinuji vzdělávací, zábavnou a povznášející funkci přístupným způsobem.

Doporučuji udělení akademického titulu Ph.D.

V Praze 9. dubna 2025

Mgr. Palo Fabuš